

Ogled po kranjskem Gorenskem.

Pot od Ljubljane do Belepeči (Weissenfels).

(Konec.)

Zapustivši jezera se urnih korakov podamo zopet v dolino, kjer se kmali zopet, in sicer, kakor sem že povedal, pri Kosovih fužinah in grajšinici, kamor po kolovozu ob potoku pridemo, z veliko potjo sklenemo. V dobri čertinki uri se znajdemo v starem tergu Belepeči (Weissenfels). Cerkev nam ostane na desno na malem gričku, terg pa ob potoku v dolini. Dan današnji ni od znamenitosti tega terga kaj povedati, in ako rečem, da nahajajo se tu fužine, kakor tudi to, da so prebivavci terde nemške korenine, izmed katerih jih mnogo celó nič slovenski ne razume, dasiravno so jim mejači slovenski Ratečani in tudi v Goratanu tam slovenski sosedje, sem menda zlo vse povedal. Bolj imeniten pa je bil terg nekdanj, ker je tukajšnja grajšina, zidana leta 1431 po Miroslavu grofu celjskem, imela velike sodbene pravice, ktere so se raztegovale tudi čez mejo Kranjskega tje v Goratan do Pontabla in Beljaka, tako sicer, da pri grajšinah na Terbižu, Naberjetu, Podbetrulom in v Beljaku niso smeli nobenega hudodelnika k smerti obsoditi, ako ni bilo pooblastenega oskerbnika iz Belepeči nazočega itd. — Kot poznejši posestniki te grajšine so imenovani: slavna avstrijska hiša, grofje Dittrichsteinski, vitezi Kevenhillerji, knezi Egenberski, gospodje Benaglia in grofje Trilleki. — Zdaj so na njenem mestu viditi le razvaline, ki stojijo od cerkve naprej gori na desnem hribu.

Pa znamenitost tega kraja sega tudi še v starodavne čase in hranuje starinoslovcem morebiti še široko polje preiskovanja.

Ena še, in sicer zadnja dolina, Koprivnica, se nam kmali nad Belopečjo odpira proti levi. Od nje nam slavni Korošec gosp. Jožef Wagner, mož, kterege je Stvarnik obilno z malarskim darom in pisateljskim duhom obogatel, pri popisovanji koroške kanaljske doline sledeče govori: „kanaljska dolina je bila znana že Rimljanom, ki so imeli naselnine svoje okoli Žabnice, kar nam nedvomljivo spričujejo ondi izkopane in najdene starine, rimski dnarji, spominki, podobe bogov, razne orodja itd. Vezala pa je ni z rimsko državo in Italijo dandanašnja vez memo Pontabla in Furlanije, ampak okolica belopečanska, dolina Koprivnica (Nesselthal), podnožje Mangarta in dolina Soče memo Gorice in Gradiške“. — Na gosp. Freierjevem zemljovidu najdemo tudi zadnjo dolinico gori imenovano „Römerthal“, ktero ime gotovo nima zastoj. Ondi bi bilo treba še stikovati; morebiti se najde še sled starega pota. Posebno bi priporočal kakim učencom iz bližnje okolice, naj bi ob šolskih praznikih, kadar je nar dalji dan in nar ugodniše vreme, se ondi po starinah ozirali. Od rimske doline doli priteče Beli potok (Weissbach), ki nam čertinko ure nad Belopečjo prestriže pot in mejí Kranjsko od Koroške.

Tu je konec našega popotovanja. Popisoval sem ga, navdan serčnih želj, da bi se naša lepa domovina čedalje bolj spoznavala. Marsikaka reč se bi bila dala še obširniše in natančniše popisati, pa za sedaj naj bo toliko dovolj. Čeravno pa ni vès popis popolnoma, vendar smem reči: vidil sem toliko, da še enkrat ponavljati smem besede čast. gosp. K. Hueberja:

Krajna mati
V svojem zlati
Draga, naj živi!

V Železnikih na sv. Silvestra dan 1855. Jos. Levičnik.

Resnice življenja po izrekih mnogoverstnih mož.

Nabral C.

Zakon je dostikrat podoben obleženi terdnjavi. Ki so v njem, bi radi iz njega, — ki pa so zunaj, bi radi noter.

Dümas.

Glad in ljubezen sklepata svet.

Schiller.

Sveta vladar je želodec.

Napoleon I.

Pravi prijatelj mora biti kakor dežnik, ki se ob sončnih dnevih skriva, pa nas varuje ob oblačnih in motnih. Scribe.

Ni treba, da bil bi národni pesnik zmed derhali ali da pel bi za derhal; ravno tako ni zaničljivo za najzlahtniše pesništvo, da se razlega v ustih ljudstva. Herder.

Osel je, kogar privežejo za jasli, pa se ne najé do sitega. Kralj Friderik Veliki.

Ljubezen premore veliko, dolžnost še več. Göthe.

Ne govori se dosti dobrega od ženske, ki zlo po svetu hodi. Göthe.

Sovraštvo pozna le hudobnež, in le plašun nima zupanja. Jelačić.

Le tisti, ki opira se na skalo pravice, stojí na skali časti in sreče. Kralj Friderik Veliki.

Kdor derží s pravico, skuša z Božjo pomočjo dobri svoj meč; ako tudi izid ni gotov, volja časti moža. Jelačić.

Le kjer terdne volje ni, je pomanjkanje; pomočki zoper to so povsod. Bibig.

Pravica mora ostati pravica, in njej udale se bodo vse pobožne serca. Bunsen.

Izobrazuj se sam, izobražuješ svet, Boljšaj se sam, bolji bo svet! Fallmerayer.

Če Vas serce svari, poslušajte ga; Glas Božji je serce. Schiller.

Dobro premišljeno,
Naglo doveršeno, —
Vse drugo dóbi se. Šlik.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Pole v Istri 26. marca. K. — Minuli so velikonočni prazniki, kateri se v različnih krajih tudi različno praznujejo. Tukaj, n. pr., se o veliki noči vstajenje našega Izveličarja ne praznuje; veliki petek zvečer je tukaj v spomin smerti Kristusove procesija z baklami in z godbo po mestu. Že v adventu sem opazil v cerkvenih obredih posebnost, ktera v tem obstaja, da tukaj ni zornic (juternih maš), kakor so pri nas navadne, namesti njih pa so večernice: litanije in blagoslov, kakšenkoli tudi pridiga. Kadar mašnik na prižnico stopi, pride cerkovnik s cerkovnimi ključi in zapre vse poslušavce v cerkev. Takih navad nisem nikjer med Slaveni vidil, dostikrat pa pri Lahih; zavaljo tega mislim, da prebivavci zapadnega brega istrijskega so nasledniki Talijanov, ker javalne so bili Talijani prvi prebivavci Istre. Dr. Kandler pravi, da so iz Torinskega okraja in iz otoka Korsika sem prišli, in slavnoznani Tommaseo, popisovaje običaje Istrijanov in Dalmatinov terdi, da med običaji Koršičanov in Istrijanov ob bregu živečih ni razločka. Do dobrega pa tega razložiti ne morem; le to povém, da Talijani v Istri so bolj šibki od unih na Laškem; razun tega so tihotni in vidi se jim, kakor da bi jim kaj manjkalo; tukajšni Slaveni možkega spóla pa so veliki, močni in veseli, ženske pa so bolj majhne postave in dostikrat obraza neslavenskega. Omeniti pa moram, da ne govorim tu od Istrijanov v obče, ker uni Istrijani, kateri bivajo na severnem kraju tega polotoka, so čversteji; tudi se niso njih navade in narodske posebnosti tako pogubile, kakor pri prebivavcih blizo morja.

25. dan t. m. je bilo tukaj posvečeno podladje za novo redno ladijo, kateri je ime „Kaiser“ (Cesar.) Praznovanje je bilo kaj slovesno. Ob zoru že so bile vse ladije v tukajšni luki praznično olišpane; na oljkinem otoku (scoglio degli olivi), kjer se bo ladija ravnala, so bili okoli podladja zbrani vsi delavci iz arsenala in druga kompanija vojaških rokodelcev. Okoli desetih je grom topov iz terdnjav naznaoval, da se pelje iz Tersta prerodnik mornarstva, in kmali potem zadoni stoterni hurá s korvete „Titania“ v znamenje,